

De Tweede Wereldoorlog (1939-1945)

Gebruik bron 14.

- 1p 26 Deze poster is afkomstig van een Nederlandse politieke partij. Welke politieke partij wordt bedoeld?
- A ARP
  - B NSB
  - C NSDAP
  - D SDAP
- 1p 27 In november 1941 richtte de Duitse bezetter in Nederland de zogenaamde **Kultuurkamer** op. Als je als muzikant, toneelspeler, schrijver of schilder je beroep wilde blijven uitoefenen, dan móest je lid worden van deze Kultuurkamer.
- Welk begrip hoort bij deze maatregel van de Duitse bezetter?
- A collectivisatie
  - B gelijkschakeling
  - C invloedssferen
  - D mobilisatie
- 1p 28 De Kultuurkamer bepaalde welke kunst er gemaakt mocht worden. Kunst moest voortaan passen bij de ideeën van het nationaal-socialisme. Tegenwoordig is het bijna ondenkbaar dat één politieke stroming bepaalt welke kunst er gemaakt wordt, want dat is in strijd met een grondrecht. → Welk grondrecht wordt bedoeld?

Gebruik bron 15.

- 1p 29 Is de oproep in het tijdschrift gedaan in **1940** of in **1942**? Verklaar je antwoord.

Gebruik bron 16.

- 1p 30 De deportatie is een reactie op een militaire aanval. Welke aanval wordt bedoeld?
- de aanval op
- A Hiroshima
  - B Pearl Harbor
  - C Rotterdam
  - D Stalingrad

Gebruik bron 17.

- 2p 31 De krant Trouw verscheen tijdens de Tweede Wereldoorlog.
→ Leg uit waarom uit de kop van Trouw blijkt dat het een illegale krant was.

Doe dit door:

- eerst een onderdeel uit de bron te beschrijven
- en daarna een verklaring te geven waarom hieruit blijkt dat Trouw een illegale krant was.

Gebruik bron 18.

- 1p 32 Een invulopdracht:
- 1 Dit kamp stond in ... (**Duitsland / Nederlands-Indië / Polen**).
  - 2 Deze vrouw is gevangengezet door de ... (**Duitsers / Japanners / Russen**).
- Kies telkens uit de drie mogelijkheden.

Doe het zo:

zin 1: ... (kies uit: Duitsland / Nederlands-Indië / Polen)

zin 2: ... (kies uit: Duitsers / Japanners / Russen)

Gebruik bron 19.

- 2p 33 Er kan verschillend gedacht worden over Nederlandse politieagenten die in dienst bleven tijdens de bezetting. Sommige mensen vinden het een vorm van **collaboratie**, andere zien het als een vorm van **aanpassing**.
→ Geef voor beide standpunten een argument.

Doe het zo:

collaboratie, omdat ...

aanpassing, omdat ...

Gebruik bron 20.

- 1p 34 Beide affiches zijn voorbeelden van Duitse propaganda met dezelfde boodschap.
→ Welke propagandaboodschap is in beide affiches te herkennen?

Gebruik bron 21.

- 1p 35 In de grafiek valt op dat in sommige maanden het aantal doden veel hoger is dan in andere maanden. Behalve een bombardement op een wijk in Den Haag en doodstraffen die werden uitgevoerd, is er nóg een historische oorzaak te noemen voor dit hoge aantal doden.
→ Welke historische oorzaak wordt bedoeld?

Gebruik bron 22.

- 1p 36 Geef een verklaring waarom de genoemde plaatsen afschuw opwekken.

Gebruik nogmaals bron 22.

- 2p 37 De foto's uit het boek zijn gemaakt door fotografen die met de geallieerde legers meetrokken naar Duitsland.
→ Noem **twee** landen waaruit deze geallieerde legers afkomstig waren.

bron 14

Een Nederlandse politieke poster uit 1940:

Toelichting

Op de poster staat: met Duitsland voor nieuw Europa.

Rondom de poster staan overal de woorden: voor nieuw Europa.

bron 15

Uit een Russisch tijdschrift voor soldaten:

Tel niet de dagen, tel niet de meters. Tel alleen de Duitsers die je hebt gedood. Dood de Duitsers: dat is het gebed van je moeder. Dood de Duitsers: dat is de kreet van de Russische aarde. Aarzel niet: dood hen.

bron 16

Een Amerikaanse poster (1942):

INSTRUCTIES VOOR ALLE PERSONEN VAN JAPANSE AFKOMST

Alle personen van Japanse afkomst die wonen in de Verenigde Staten zullen worden overgebracht naar opvangkampen.

Dit zal morgen gebeuren vanaf 12.00 uur.
De overheid helpt u door vervoer en opvang te regelen.

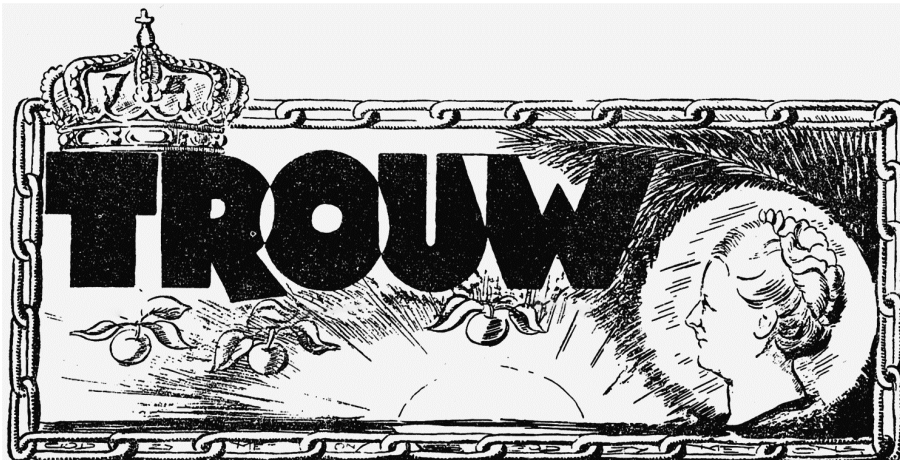
Elk gezinslid mag alleen het volgende meenemen:

beddengoed
bestek
kleding
toiletartikelen

Grotere bezittingen zoals wasmachines worden door de Amerikaanse overheid bewaard.

bron 17

De kop van de krant *Trouw* (30 april 1943):

bron 18

Herinneringen van een Nederlandse vrouw die in 1943 als kind in een kamp heeft gezeten:

Ze sloten ons met alle andere blanken op in kampen. We leden honger en werden met geweld in bedwang gehouden. "Tenko! Tenko!", schreeuwden de bewakers terwijl we uit de laadruimte klommen. Ze sloegen sommige vrouwen met hun geweer. "Tenko! Tenko!" De kinderen huilden en de soldaten stelden ons in rijen op. Na een hele tijd stond iedereen op wonderbaarlijke wijze te buigen in de brandende tropische zon voor een kleine, gemeen uitziende man. Mama zei dat we het voorbeeld van de andere vrouwen moesten volgen. Toen bogen we allemaal.

bron 19

Een herinnering, oktober 1944:

We zaten gezellig samen thee te drinken toen we een Duitse soldaat en een politieagent langs zagen lopen. Een van mijn zussen ging naar de voordeur en deed open. De politieagent zei: "Jullie moeten allemaal direct naar het plein gaan bij de kerk. De deuren moeten open blijven, want alle huizen in de straat worden doorzocht. Wie we nog vinden, wordt meegenomen of doodgeschoten."

bron 20

Twee affiches over bombardementen in 1944:

affiche 1

Toelichting

Op het affiche staat: Nijmegen 22-2-'44, Anglo-Amerikaansche oorlogsvoering. (Anglo-Amerikaansche betekent Engels-Amerikaanse.)

affiche 2

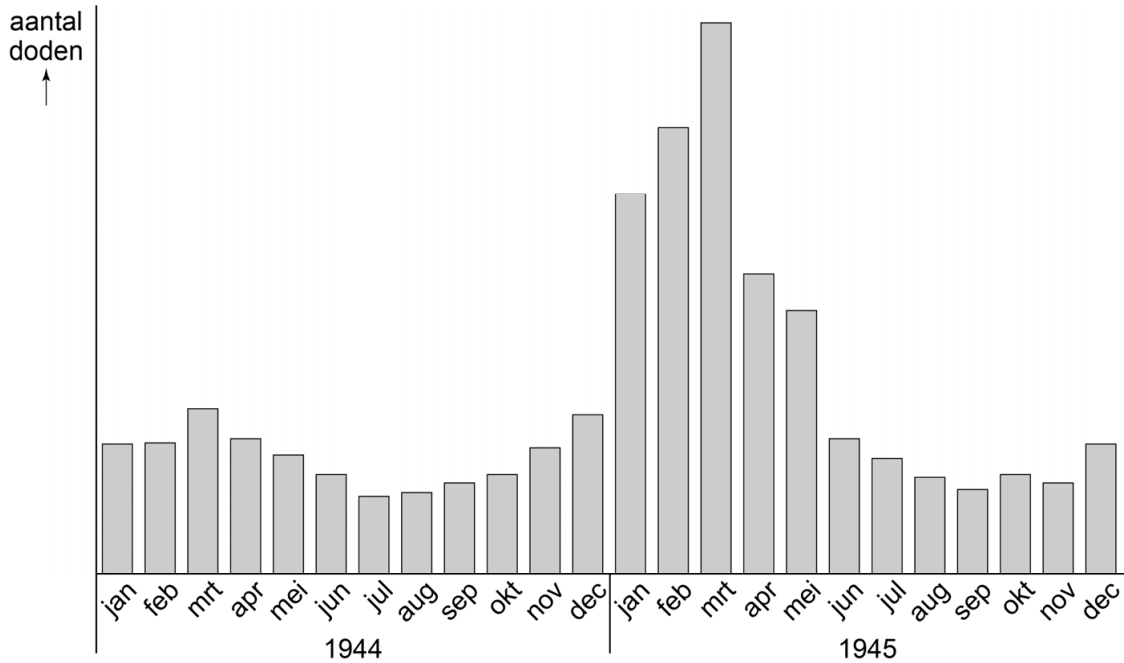

Toelichting

Op het affiche staat: Van je vrienden moet je 't hebben! Nijmegen, Enschede, Arnhem.

bron 21

Het aantal doden per maand in Den Haag in 1944 en 1945:

bron 22

Uit de inleiding van een boek (1945):

Bergen-Belsen, Dachau, Buchenwald, Auschwitz. Het zijn namen die voor altijd afschuw zullen opwekken. In dit boek staan foto's van geallieerde oorlogsfotografen. De mensen die twifelen, die niet kunnen of willen geloven dat dit gebeurd is, kunnen het nu met eigen ogen zien.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.